ՄԷՆԷ 11 ١٢٤٢ ՇԱՎԱՆ ٢٧ — 1876 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 4 ՇԻՄԱՆԱ ԻՐԹԷՍԻ ՍԱՊԱՀ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16 Ն. 3243

Մանկական Էջերեալ

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԴԸՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Մանզումէի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ լիթիպարըյլա, գըյմէթի Խութանպօլ իչին 2 լիրա օլտուղու կիպի թաշրալար իչին տախի սէնէտէ 300 նիւսխէ Վիրիւերէք, վէ բօսթա բարբասը տա իչինտէ օլարագ օն իքի սիմ մէճիտիյէ տիր։

Նիւսխէսի 40 ար բարաբա սաթըլմագտա ադր։

Իլանաթըն պէհէր սաթըրվինճի տէֆա 3, Չինճի տէֆա 2, 3 վէ ճիւ վէ սայիր տէֆալար իչին 1գրշ. վէ իան սրրատլնա գօնուլմաեան իլանըն սաթըրը 5 գրշ։

Մէքթուպ վէ սայիր Դալաթ աստա Բէնճէչինպիհ բազարընտա վագը Ն. 41 Իրսի խանընտա Կարագեա Ֆֆանոսեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պօսնա իխթիլալ գօմիթէսի, Միւսլիման օլան Պօշնագլարա, սուրէթի թէրճէմէսի աթիտ տէրճ օլունան պէեանամէեի իլան իթմիշ տիր։

«Տինի Մուհամմէտիտէ օլան Պօշնագլարա։

Է՛յ վաթանտաշլար,

Օն այ տըր քի, Պօսնա վէ Հէրսէք դըթալարընտա գան տէօքիւլիւեօր։ Պու մուգաթէլէլէր ճինս վէ լիսանը միւթթահիտ օլան հէր պիր վաթան էվլատը մէյնինտէ օլուեօր։ Իմտի, է՛յ էօզ գարընտաշլար, ակեահ օլուն, քի շիմտիեէ դատար մէյտանը մուհարէպէտէ բէք չօղ պաշլար ղալթան, վէ նիճէ մամուր քէօյլէր էհալիտէն խալի գալըբ, խարապ վէ վիրան օլտու։ Հալ պու քի աթէշի հարպ վէ գավկա սէօնէճէք կիպի օլմաեբզ, կիթտիքճէ քէսպի իշթիալ իտիեօր։ Պու հալ տահա պիր միւտտէթ տէվամ իտէր իսէ, օ կիւղել վաթանըմըզ պիւթիւն պիւթիւն շէնլիքտէն խալի գալարագ, պիզ տախի մուսաեիպի հարպ իլէ մահվ օլուպ, էսկի տիւշմէնլէրիմիզ մէճմուն օլաճագ տըր։ Սիզ պիլիրսինիզ, քի պիզ թահամմիւլ օլունամաեաճագ տէրէճէնէ վարմըշ օլան մանլը էֆէնտիլէրին, վէ սիբահիլէրիմիզին, պէյլէրիմիզին մէզալիմինտէն էօթիւրիւ գբեամ իթտիք։ Պունլար պիզի սօեուեօր, մալըմըզը ղասպ իտիեօր, տիւրլիւ մուամէլաթը չէտիտէ իլէ էն սոն լօգմամըզը տա աղզըմըզտան ալբեօր։ Շէօյլէ քի, պիզիմ հագգըմըզտա բէվա կէօրիւլէն ահվալը ղայրը լաբզգէ, տիւնեանքն հիչ պիր թարաֆընտա վուգու պուլտուղու եօգտուր։

Պինաէն ալէյհ զուլմու մէզքիւր ալէյհինէ հարէքէթէ մէճպուր օլտուգ, քի եա հուրրիեէթիմիզի իսթիհսալ, վէ եախսա քէնտիմիզի պիւթիւն պիւթիւն հարֆէեի հէլաքէ իյսալ իտէլիմ։

Պիզի մաղլուպ իթմէք իչին, Օսմանլըլար ասքէրլէրիյլէ, եէրլի պէյլէրիյլէ, պիտտէֆաթ իւզէրիմիզէ հիւճիւմ էթտիլէր։ Անլէր պիզէ հիւճում իթտիքճէ, իսթիլալ թէվսի վէ թէճէսսիւմ իտիեօր։ Ասիատան վէ Իսթանթօլտան նէ գատար ասքէր կէլտի իսէ, մուհարէպէլէրտէ օ գատար մագթուլ օլուեօր, եանի կէլտիքլէրի կիպի կիտիեօրլար։

Անլէրին սիզի պիզիմ իլէ հարպա թէշվիգ իթմէլէրի, միւճէրրէտ գաբընտաշը գարնտաշ վասըթասը յտա մահվ ու նապուտ իթմէք իչին տիր։ Պինապէրին իչպու սէլամնամէմիզի սիզէ եօլլաեօրուզ քի, սիզէ աեիտ սէօյլէեճէկիմիզ չէյի էեիճէ թէֆէքքիւր վէ միւլահաղա իտէսինիզ։

Սիզտէ պիլիրսինիզ, պիզտէ պիլիրիզ, քի պիզիմ չէքտիկիմիզ ղուլմու սիզտէ կէօրմիւշ վէ չէքմիշսինիզ տիր։

Զալիմլէր պիզիմ գանըմըզը էմտիքլէրի կիպի, սիզին տէ գանընըզը էմմիշլէր տիր։ Անլէրին նէ սիզէ, նէ պիզէ մէրհամէթ իտէպիլէճէք, վիճտանլարը աճբեաճագ, ճանլարը գօրգաճագ մուխաֆէթուլլահլարը եօգ տուր։

Սիզ պիլիրսինիզ քի, պիզ հէբիմիզ պիր ասլ ու նէսլտէնիզ, հէմզէպանըզ, պիր վաթան էվլատը վէ պիր նամ ու շէօհրէթ սահիպիեիզ։ Պէօյլէ իքէն, Օսմանլըլար կէլիպ պիզի պիրպիրիմիզտէն աեբրտըլար։ Օլ վագըթ, քի թօրրաղըմըզա աեագ պաստըլար, քիւլլիեէթլի էսիր ալբպ կէօթիւրտլէր, էճտատըմըզըն պիր թագըմընը տերհալ վէ պիր թագըմընը տա սոնրա ճէպրէն Միւսլիման իթտիլէր, էլհասրլ պէյնիմիզտէ շու թէֆրիղաեբ տիւշիւրտիւլէր, սիզ տէ պիլիրսինիզ, քի սաեիր մէմլէքէթլէր էհալիսի պէյնինտէ տէ միլլի միւխթէլիֆէ վար տըր, ֆագաթ պիր լիսան իլէ միւթէքէլլիմ օլանլարըն ճիւմլէսի, պիլիթթիհատ քէնտի վաթան վէ վաթանտաշլարընըն իգպալ ու սաատէթի իչին չալըշըեօրլար։ Հիչ պիր եէրտէ էօյլէ աճաեիպ շէյ եօգ տուր, քի հէմ պիր վաթան էվլատը, հէմտէ հէմզէպան օլսուն տա, մահզա տին վէ մէզհէպ այրըլըբընտան տօլաեը, պիզիմ կիպի եէկտիկէրինի տիշլէրիյլէ եէսինլէր վէ սէվմէտանլը։

Տէրխաթը իտէրսինիզ, քի պունտան գբրդ պէշ սէնէ էվվէլ Կրատչաչ գալատանը մայեէթինտէ օլտուղլարը հալտէ, պապալարընըզ Պօսնատան պիւթիւն Օսմանլըլարը չբգարմըշ, վէ Գուսուեա գատար իլէրի կիտիպ, բատիչահլըգլարընը օրատա ղայպ իթտիքլէրի կիպի, եինէ օրատա իեատէ իտէճէքլէրի թիւրքիսինի չաղբրմըշլար իտի։ Շգօտրա վալիսի Պօշաթլը բաշա (Բլօրգլում Զէրնօկրաչ), Արնավուտլուգտան Օսմանլըլարը գօվմուշ վէ Մարգօնուն–իլթիսագ մանէասը օլան (Բիրպիպ) նամ մահէլլէ գատար կէլմիշ իտի։ Վէ էկէր Պօշաթլը իլէ կըրատչաչլը իթթիֆագ իթմիշ օլսալար իտի, Օսմանլըլարը տահա օլ վագըթ կէլտիքլէրի եէրէ գօվապիլիրլէր իտի։ Օսմանլըլարըն էսկի չիտտէթ վէ սաթվէթի չօգտան պէրու կէրիլէմիշ տիր։

Իթթիհատսըզլըգտան տօլաեը մագհարը թագպիհ օլմուշ օլան պունճա մէմալիքտէն տահա պիզիմ Հէրսէք, Արնավուտլուգ, Պուլկարիսթան, պունլարըն եանի Օսմանլըլարըն զլինճիրի էսարէթի ալթընտա ֆէրեատ ու ֆիղան իտէր իտի։ Շիմտի պէլքի մէսմուինիզ օլմուշ օլաճաղը վէճճ իլէ, պու մէմլէքէթլէրին հէքսի սիլահը համիյեէթի տէրտէսթ իտէրէք, հուդուգ վէ հուրրիեէթ վէ էմնիյեէթլէրինի իսթիհսալ իչին հարպա պաշլատըլար։ Օնուն իչին Սըրպ վէ Գարատաղ իմարէթլէրի տախի գուրուլմուշ թիւֆէնկ իլէ հագըր տուրուեօրլար։ Պունլար կիպի, Եունան տէվլէթի վէ Մէմլէքէթէյն իմարէթի տախի Օսմանլըլար իլէ հարպա մէհեա տըրլար։ Իչ պիլիւք իմբէրաթօր, իչ գրալ տախի պիզիմ իչին չալըշըեօր, գիրա ֆէրեատ տատխահի վէ թէզալլումումուզ քէնտիլէրինի օսանտըրմըշ տըր։ Սըրպիսթան իմարէթինտէ օլտուղու կիպի, պիզիմ տախի ահվալի բիւրմէլալիմիզի թէէմին վէ թէվրիդ իչին, իմբէրաթօր վէ գրալը միշարիլէյհիմ միւզաքէրէեէ կիրիշմիշլէր տիր։

Իմտի, գուլագլարընըզ վար տըր, իշիտինիզ, կէօզլէրինիզ վար տըր, պունլարըն ճիւմլէսինի կէօրիւնիւզ։ Ճէպպար Օսմանլըլարըն վէ պէյլէրին պիթէճէք սօն տէմլէրի կէլմիշ տիր։ Պու եազ մէմլէքէթիմիզ քէնտի հուրրիեէթի ասլիեէլէրինի դազանաճագ տըր, պիզ տէ հուրրիեէթ էրպապը օլաճաղըզ։ Էկէր պու հալլէրի իշիտիպ, կէօրտիւքտէն սոնրա, եինէ սիզի պիզիմ իլէ մուհարէպէեէ տավէթ խտէն Օսմանլըլարը վէ պէյլերի տինլէրսէնիզ, սահիհ ագբլսըզսընըզ։ Ատամ գաֆալարը շէօյլէ տուրսուն, օրատա սարֆ օլունան պէհէր ֆիչէնկին պարութու տախի սիզէ զարար տըր։

Սէլամըմըզը թէպլիղ իլէ, սիզի շու նօգթա իւզէրինէ իճթիմաեէ տավէթ իտէրիզ, սագըն նէ՛ Օսմանլըլարը, նէ՛ տէ պէյլէրինիզի տինլէմէեինիզ, իսթիրահաթլա օրուլմուշ քէնտիլէրինէ վէ եվլատլարընըզը մուհաֆաղա իլէ մէշղուլ, վէ նէ օլուեօր, նէ օլաճագ, օնա հազըր վէ մունթազըր օլունուզ, մէճպուրէն օլունաճագ շէյ, սիզինլէ տէ օլուր, սիզին իթթիֆագընըզ օլմագսըզըն տա օլուր։

Քէնտինիզի կիւնահա սօգմաեընըզ, պաշընըզը պիհուտէ ղայպ իթմէեինիզ. պիզ դազանաճըմըզ իմթիեազը սիզին իլէ միւսթէգիմանէ վէ պիրատէրանէ թագսիմ իտէճէյիզ։ Սիզ, շիմտիեէ գատար օլտուղու կիպի, եինէ տինի Մուհամմէտի իլէ միւթէտին օլունուզ, պիզտէ եինէ Խաչա թաբարըզ, պու մուհարէպէլէր աղ վագըթ իչինտէ նէթիճէլէզիր օլաճագ տըր։ Սիզ օլմատըզընըզ հալտէ, եինէ չօգ պաշլար տիւշճէճէք տիր։ Քէնտի հալինտէ օլան պէյլէրին տախի պիր գբլընա խաթա կէլմէեճէկինի գավիէն թէէմին իտէրիզ։ Շու գատար քի, պիզիմ կիպի բայեա պուլունտուղունուզ իչին, պու պապտէ սիզէ տուա իթսինլէր։ Մամամիեէ պիզիմ իւզէրիմիզէ կէլէնին, պիզտէ իւզէրինէ կիտէրիզ, զիրա մէսէլ տիր, քի «Պիր ատէմ քէնտի պաշընընը մուհաֆաղասը իչին բէտէրինին պիլէ պաշընը ֆէտա իտէպիլիր»։

Վա՛թանտաշլար, պիզճէ մութլագա հիչ պիր վագթ պէօյլէ պիր զէման կէլմէմիշ տիր։ Պու կիւն սիզին վէ պիզիմ հուրրիեէթ վէ հայեաթ վէ եա պիւթիւն պիւթիւն մէմաթըմըզ իչին չալըշըրըեօր։ Քէնտի ամէլինիզի հյիճէ միւլահաղա վէ թէֆէքքիւր վէ մուհաքէմէ իթթիքտէն սոնրա, թէվֆիգաթը իլահիեէեէ, վէ գուվվէեի ադլիեէեէ էօրէ հարէքէթ իտինիզ։ Պիհուտէ պաշընընըզը ղայպ իթմէեինիզ, վէ մաղլում օլան մէմլէքէթիմիզ էհալիսինէ պիր քէրրէ օլսուն սէրպէսթճէ թէնէֆֆիւս իթմէկէ մանի օլմաեընընըզ, քի պիզիմ մէվրուս բէտէրիմիզ օլան վաթանընըմըզ, պու տէֆա պարի քէսպի սաատէթ վէ սէրպէսթի իտիպ, թարագգը պուլսուն»։ (Իմզա)

Պօսնա միւնթէխիպլէրի։

Իթթիհատ ղազէթասը, քէնտիսինտէն այնէն նագլ իթմիշ օլտուղումուզ պու իլաննամէնին զիյրինտէ պօզը միւթալաա պէեան իթտիքտէն սոնրա, շու վէճճիլէ խաթթը քէլամ իյլէմիշ տիր։

«Հիւքիւմէթի Իսլամիեէնին, քէնտի զիլլի ատալէթի ալթընա սըղընանլարը քէմալի ատալ ու մէտէնիյեէթլէ մուհաֆաղա իյլէմիշ օլտուղունա տայիր պին սէնէտէն պէրու պինլերճէ էմնալի ճէլիլէ, թարիխին սահիֆէլէրինի թէզեին իթմէքտէ պուլունտուղճա, պու կիպի պէեաննամէլէրէ էհլի Իսլամ գուրթ մասալը տերէճէսինտէ տախի էհէմմիեէթ վիրէմէզ, չիւնքի հագըգաթէն գուրթ մասալը գատար տեեէրի եօգ տուր։»

—

ՏԷԼԻԿՐԱՏ ԳԱԼԷԱՍԸ

Պիր օյուն օյնաեաճագ գրգրդ-տրբեա մէզքիւր գալէա, Մօրավա նէհրի ճիվարընտա քեայի մէվգբլարընը էն մուհիմմէրինտէն պիրիսի օլուպ, 1806 սէնէսինտէ Բիրը Տօպրինաչ իշպու գալէատա տեօրթ այ մուհասէրէեէ տաեանմըշ, վէ մուհաֆըզլարընը բէյիսլէրի պուլունան Միլօի, Սըրպլարընը Նիշտե վուգու պուլան մաղլուպիեէթինտէն սոնրա, կիտիպ օրատա իլթիճա իյլէմիշ տիր։ 1810 սէնէսինտէ, մէվգբի մէզքիւր Խուրշիտ բաշանընը թահթը գօմանտասընտա պուլունան Օսմանլը օրտուսունա մուգավէմէթ իտէրէք, իշպու մուհասէրէտէն սոնրա գալէանընը թաշլարը, Տէլիկրատան Ալէքսինաչա գատար ինչա օլունան գալտըրըմա սարֆ օլունմուշտուր։ Տէլիկրատ իսթիհքեամաթը հագըրէսի մէվգբի մէզպուրուն ահվալը հարպիեէսինճէ էլվէրիշլի օլուպ, Սըրպ օրտուսու քեամիլէն պօզուլտուղու հալտէ, Տէլիկրատ խաթթը միւսթահքէմի, Մօրավաեա ինմէլէրի իչին Օսմանլըլարա մանի օլապիլիր։ Խաթթը մէզքիւր Մօրավաեա կիթտիքճէ տար պիր պօղղ շէքլինի ալբը։ Տէլիկրատ տախի պուրանընը անախթարը կիպի տիր։ Ալէքսինաչա տօղրու իլերի կիտիլտիքճէ, կէնիշլէնիր, վէ սօնրա եինէ տարրաշմաեա պաշլար։ Պուրալարը իսկ Տէլիկրատ թօրլարընընը ալթընտա տըր։ Պաշլըճա խթիհքեամաթ իլէ թէհքիմ օլունան իւշ թէբէնին մէվգբի ղայէթ էյի օլուպ, դուլէլէր թօրրագտան տըր։ Ֆիլվագը շու թէբէլլէրէ պագար պաղը նօգթալար վար իսկ տէ, Օսմանլըլար, Տէլիկրատ պաթարիալարը-

նրն աթէշլէրինէ զալէպէ իշլն, էլլիրէճէք գատար պատթալ թօբլար կէօթիւրմէքտէ միշքիլաթ կէօրէճէքլէր տիր։ Չիւնքի Տէլիկրատ շէհրի հիվարը պուտանմըշ օրմա՝ իլէ մուհաթ տըր, վէ պօղազը կէշիտինտէ հէնտէքլէր վար տըր։

— Լէվանթ Հէրալտ զազէթասընըն մուխպիրի մախսուսուտան ալտըղը մէքթուպուն թէրճէմէսի տիր։

Նիշ, 6 սեպտեմբեր

Սեպտեմբերին պիրինճի կիւնիւ վուգու պուլան մուզաֆֆէրիէթի օսմանիէտէն պէրու շայեանը տըդդաթ պիր վագաս օրմատըղընտան, սիգէ մուհարէպէէ տաեիր հավատիս վէրմէմիշ իտի։

Էկէր Օսմանլըլար պու մուհարէպէտէն իսթիֆատէ իթմէ բլիկի պիլսէլէր իտի, եէվմի մէզքիւր Սըրպլըլար իշին բէք միւքէտտէր օլաճագ իտի։ Օսմանլը բիեատէսինին հիճումու բէք գուվվէթլի իտի, ֆագաթ պու քէրրէ Սըրպլըլար ագտէմճէ միսլի կէօրիւլմէմիշ սուրէթլէ պիր մուգավէմէթ կէօսթէրտիլէր։ Լաքին պիր չօգ Սըրպլը ասքէրլէր խբեանէթ թէօհմէթի իլէ, զապթան թարաֆընտան գուրշունա տիղիլմէսի սահիհ օլտուղունտան, իհթիմալ քի պու քէրէքի ճէսարէթլէրի իմիտսիզլիքտէն իլէրի կէլսին, վէ թէրէտտիւտ կէօսթէրտիքլէրի սուրէթտէ զապիթլէրի թարաֆընտան սուրէթի սահիհէտէ օլարագ գուրշունա տիղիլէճէքլէրինի բանա պիլտիքլէրինտէն, տիւշմէն թարաֆընտան թէլէֆ օլմալարընը միւրաճճահ թուլթմուշ օլսունլար։ Սըրպ օրտուսու շիմտի Ալէքսինաչ վէ Տէլիկրատ խաթլարը արդասընտա պուլունուեօր։ Օսմանլըլար Ալէքսինաչը զապթ իթմէզտէն էվվել, իլէրուլէմէէ տէվամ իտէճէքլէր տիր։ Հալ պու քի Ալէքսինաչ զապթ օլունմազտան էվվել հիչ պիր չէեէ թէշէպպիւս իտիլմէմէսի, իհթիմալ քի տահա զիեատէ էմրի պասիրէթ իղթիզասընտան տըր։ Սեպտեմբերին պիրինճի կիւնիւ իքի թարաֆտան աթըլան թօբլարընը չիտատէթինէ պագրլըր իսէ, մէմուլ օլունտուղունտան բէք աղ տէրէճէ գանլը օլտուղու, վէ պիլաքս քիւչիւք տիլահլարընը ատէշի տահա զիեատէ միւհիմ իտուկի անլաշըլըր։

Պուրատա պիր խայլը վագթթան պէրու կիւզել հավալար իտիեօր, լաքին Ալէքսինաչ էօնիւնտէ պիր խայլը կիճէլէր սէլ կիպի եաղմուրլար եաղմըշ տըր, վէ չատըրլար աղ օլտուղունտան, Օսմանլը ասքիրի շէճիասընընը սաղը ու սէպաթլարը պիր գաթ տահա մէտհ ու սէնաեա չայեան պուլունմուշ տուր։ Չիւնքի պէքսիմէթ իլէ իչէճէք սուտան խլարէթ օլան պիր թաամտան սոնրա,բուլագ թօբրաղ իւզերինտէ եաթմադ բէք գօլայ պիր շէյ տէյլտիր։ Անճագ շու էյլիք վար տըր քի, Օսմանլըլար հաֆթաալարճա պու կէօնա պիր նաֆագա իլէ կէչինմէքտիկէ աւլաշըրլար, զիրա շիմտի, Սըրպ արազիսինին թա իլէրուսինտէ պուլունան օրտույի հիմաեունտա պիլի, էթնէմէեի նատիրէն միւշահատէ օլունմադտա տըր։ Ֆագաթ պուրատա Նիշ եաղընտա պուլունան տոբ-բիրի շահանէեէ լաեբզլը՝ա էր եէմէեի վիրիլմէքտէ տիր։

Կէչէն ճիւմա կիւնիւ կէլէն էսիր՝ը իշինտէ Ռուսիա՝լը պիր զապթ պուլունուպ, մէրգումուն հիչ պիր եէրլինէ էլ տօղունուլմամըշ իտի։ Իշթէ պու տա Օսմանլըլարըն մէրհամէթինէ պիր տէլիկ տիր։ Իքի թարաֆտան ինսան գաթլէ, վէ միլք խարապը զուհուրա կէլմէսէ պիլէ, զաթէն մուհարէպէ, էօնիւ ալընամաեան տէհշէթլի հարէքէթլէրիյլէ խայլիճէ ազիմ պիր զաղէպ տիր։ Իմտի Սըրպլըլարըն Օսմանլըլարա իսնատ իթթիքլէրի զալիմլիքլէր վէ եաղմաճըլըգլար, ասաքիրի մունթազամաեա համի իտիլմէմէլի տիր։ Պու իսնատաթտան պազըլարը, մէսէլա գարբլարըն էսիր մագամընտա զասպ իտիլմէսի միւպալաղալը տըր, ֆագաթ պաշը պօղուգլար թարաֆընտան պաշը կէօնա եաղմաճըլըգ իճրա իտիլմիշ, վէ նէ՝ հիւքիմէթի մահէլլիյէ վէ նէ՝ զապթան մէնն իտէմէմիշլէր տիր։

Պու կիւն իսէ պու հալլէր մալիւմ օլմաղլէ, պիր տախի զուհուրա կէլմէմէսի իչին թէտտապիրի լազըմ իթթիխազ դէլընաճագ տըր։ Ֆիլվագը պուրաեա կէլմէք իչին կէչտիկիմ քէօյլերտէ Օսմանլըճա վէ Պուլկարճա իլանլար կէօրտիւմ։ Պունլարտա, կէօնիւլլիւլէր պաշը քեամիլ վէ սաքին էհալի հագդընտա ույղունսուզլուքլար իճրա իթթիկինտէն, վաթանբէրվէրլիք պու կիպի շէյլերտէն իպարէթ պուլունմատըղընտան, պունտան պէօյլէ պունլարընն վուգուի գաթի սուրէթտէ մէնն օլունմուշ տուր տէյի եաղըլմըշ տըր։

—Կէչէնտէ Գրբրմա աղիմէթ իթմիշ օլան Ինկիլթէրրա գրալիչասընընն մախտումի տիւգ տ'Էտինպուրկուն ավտէթինտէ, բաքիպ օլաճաղը Ինկիլթէրրա սէֆարէթինին Անթիլոպ նամ մաեէթ վարօրու, չարշէմպիհ կիւնիւ Գրբրմա միթէվէճճիհէն Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—Սեպտեմբեր իքի թարիխիյլէ Բէթերսպուրկտան Եվրոպա գազէթ[illegible]նա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէ մաէլինէ նազարէն, Տէրիսաատէթտէ իճրա օլունան սուլհ թէշէպպիւսաթընտա պիրլիքտէ պուլունմասը իչին, Ռուսիանընն Տէրիսաատէթ սէֆարէթի մասլահաթկիւզարընա եվամիրի լազըմ վիրիլմիշ, վէ մասլահաթկիւզար թարաֆընտան Դարատաղընն տախի սուլհա մէեիլլի օլտուղու պիլտիրիլմիշ տիր։

Մէղքիւր թէլէկրաֆնամէտէ իլավեթէն պէեան օլունտուղունա կէօրէ, սուլհ հէնուզ դարարլաշտըրըլմաեաք, Ռուսիա սայիր տեվլէթլէր իլէ պէրապէր բրէնս Միլանը եէնա իթմէկէ չալըշմագտա, վէ անճագ մէմալիքի Մահրուսէտէ թէէմինաթ ալմադ ֆիքրինտէն վաչ կէչմէեէք, Պէրլին գօնֆէրանսընտա իթթիխաղընա գարար վիրիլէն մէսէլէի տիրլօմասիտէն շաշմադտա, վէ Ալմանեա իլէ Ավթրիա տախի պու եօլտա պուլունուրլար զանընտա իմիշ։

—Կէչէնլէրտէ իւհտէսինէ բիւթպէի սամիաեը վէղարէթ թէվճիհ պույրուլմուշ օլան մէճալիսի ալիէեէ մէմուր Շէրիֆ Հիւսէյին բաշա հաղրէթլէրինին մէնշուրու ալիսի, էվվէլքի կիւն էօյլէ իւսթիւմասլէյին հիմաեունտան մէմուրու մախտուս վասբթասը յա Զըղալ օղլուտա քեսյին գօնաղլարընա կէօնտէրիլէրէք, պիր պանտա միւղիգա թէրէնինիմաղ, վէ պիր պէօլիւք ասաքիր սաղպէսթէեի ուչամ, վէ պաշը զէվաթը քիրամ հաղրը պուլունտուղու հալտէ։ տաեթի վէճհ իւզրէ օղունմուշ, վէ էտիեեի լ[illegible]էեի հաղրէթի Բասիշահի եատ ու թէղքեար զըլընմըշ տըր։

—Հէրսէք ֆրբգայի ասքէրիեէսինէ մէմուր ֆէրիք Մուսթաֆա Ճէլալէտտին փաշա հազրէթլէրի Բակիւզատան Պարա կէչէրէք, օրատան Շեպզիտէ Տէրվիշ բաշանընը օրտուսու իլէ պիրլէշմէք իւզրէ էմր ալմըշ օլտուղունտան, պիր իքի կիւն ագտէմ մահէլլի մուայինէ կիթմէք իւզրէ հարէքէթ իյլէտիյի միսիլլու, Տարը շուրայի ասքէրի քիթապէթինտէն Բիչատ պէյ տախի Շեգտրա օրտուեի հիւմաեունունուն ումուրը թահրիրիեէսինէ մէմուր օլմաղլա Տէրիսաատէթտէն Պարա միթէվէճճիհէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—Իշիտիլտիյինէ կէօրէ, մուսալէհա օլունաճաղընա շէքք ու շիւբհէ գալմամըշ տըր։ Ֆագաթ, նէ վագթթ օլաճաղը կիւն թայեին օլունամազ, շու գատար վար տըր քի, Ինկիլթէրատա պիր գաչ ֆըրգա, վէ պա խուսուի բէսը ումուրտա պուլունան վիքէլա իլէ, անլէրէ մուխալիֆ իքի ֆըրգա օլուպ, լօրտլարտան մուխալիֆին ֆըրգասը, բէսմի ումուրտա պուլունանլարընը քէսրի նուֆուզու իյէ մէմուրիեէթինտէն իսգաթ (տիւշիւրմէք) իթմէեէ չալըշմագտա օլտուգլարը տէլտիլի սապգա իլէ միսպէթ տիր։ Շիմտի իսէ մուխալիֆին ֆըրգասը Ինկիլթէրրանընն տախիլի մէսէլէլէրինտէ պիր շէյ պուլամատըգլարը ճիհէթլէ, խարիճէ աթթը նազար իտէրէք, Պուլկարիսթանտա վուգուա կէլէն պաշը ույղունսուզ հարէքէթլէրի վէսիլէ իթթիխազ իլէ, բէսի ումուրտա պուլունանլարը իզզաճ իլէ էֆքեարը ումումիյէեէ հէեէճան վիրմիշ, վէ պու սուրէթլէ նայիլի մէրամ օլմագ արզուսունա տիւշիւպ, պիր տէրէճէեէ գատտար տա մուաֆֆագ օլմուշլար տըր։

Ինկիլթէրրա տէվլէթի, մուխալիֆինին պու դայիրէրի արասընտա իհթիեաթքեարանէ պիր սուրէթլէ հարէքէթ իթմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր։

Ֆրանսա տէվլէթի իսէ շիմտի հիչ պիր սուրէթլէ հարպ իտէմէզ, չիւնքի պիր թարաֆընտա Ալմանեա մէվճուտ օլուպ, տիկէր թարաֆտան տախի շու գատտար մէսարիֆաթը քէսիրէ իլէ կէլճէք սէնէ քիչատը մուգարրէր օլան սէրկիի ումումի վար տըր։

Ալմանեա տէվլէթի իսէ, կէրէք Ֆըրանսա միւնասէպէթի իլէ՝ օլսուն վէ կէրէք տիկէր սէպէպլէր իւզրինէ օլսուն, հէր նասըլսա տայիմա պիր սուրէթի միհթերիզանէտտէ տավրանմագտա տըր։

Ավթրիա տէվլէթի տախի, մէմալիքի տախիլինտէ պուլունան Սլավլար վէսիլէսի իլէ տիւշմէնտէն խէլճ իթմէքտէ օլտուղունտան, օ տախի իհթիեաթքեարանէ տավրանմաեա մէճպուր տուր։

Իթալիա տէվլէթի, սաղլամ պիր եէրէ աեագ պասմատըգճա, հիչ պիր շէյէ թէշէպպիւս իթմէք ատէթի օլմատըղընտան, պու պապտէ հարէքէթէ ճէսարէթ իտէմէզ։

Տէվլէթի Ալիեէնին հէր սուրէթլէ հուդուգունու վիգաեէ իթմէք արզուսունու կէօսթէրէն իշպու տէվլէթլէրին գուեուտը իհթիրազիյէտտէ պուլունմալարը, Ռուսիաեա պատիի ճէսարէթ օլարագ, սուլհու օրթաեա գոյմուշ տուր։ Տէվլէթի Ալիեէ տախի սուլհու գապուլ իթմիշ իսէ տէ, պու պապտէ տիւշմէնէ սօղրուտան տօղրուեա պիր վէսիլէեի միւտախէլէ վիրմէմէք իչին, շուրութը միսալէհաեը թայեին իրթմէք խաեբրիսահլըղընը միւլահաղա էյլէմէկի, տիւէլլի միթէհամիլինէ հիւտէեէ հէվալէ իթմիշ տիր։

Զիւնքի շիմտիյէ գատար, կէրէք խէֆի վէ կէրէք ալէնի օլարագ խալէն թահրիքեաթ մէյտանա չըգըպ, շուրութա պիզայրի հագգ իթիրազ իթմէեէ վէ պունտան տօլաեը Սըրպ իխթիլալընա, պիրտէ Ռուսիա մուհարէպէսինէ մէյտան վերմէեէ սէպէպիեէթ վիրմէք, իհթիմալտէն պաեիտ տէյիլ տիր։ Հալպուքի, տէվլէթի Ալիեէ միշքիլաթը հազրէ արասընտա պիրտէ ճէսիմ մուհարէպէնին քիչատընա բէքտէ վագթը միւսաեիտ օլմատըղընտան, վէ տիւէլլի միթէհամլինին բէյինէ իսէ, եալընըզ պիր Ռուսիա մուխալիֆէթ իտէմէյէճէկինտէն, Պապը Ալինին պունլարա հէվալէյի մէսէլէ իթմէսի բէք պէօյիւք պիր տիբլօմաթլըգ էսէրի օլտուղու միւնքիր տէյիլ տիր։ (Վագթ)

Զաթը հազրէթի Փատիշահի էվվէլիսի կիւն Պապը Սէրասքէրիյի թէշրիֆէրինտէ, աթիտէքի նութգու իրատ պուեուրմուշլար տըր։

ՍՈՒՐԷԹԻ

ՆՈՒԹԳՈՒ ՀԻՄԱՅՈՒՆ

«Սէրասքէր բաշա, բաշալար, պէյլէր, «էֆէնտիլէր։

«Ասքէրիմիզին ճէտլէրինտէն մէվրուս օ«լան եէկիտլիկի վէ վաթան մուհապպէթի«նի, ասքէրլիք նիզամաթընա բիաեէթլէ պէ«ռապէր, պու քէրրէ տախի իսպաթ իթմէ«լէրինտէն տօլաեը մախսուսէն թէշէքքիւր«խտէրիմ։ Ռուէսայի ասքէրիյէնին գատր«ու իթիպարը պիւթիւն ասքէրէ շամիլ օլ«տուղունտան, պէնիմ տախի պու ճէմիեէթ«լէ թաամ իտիհիմ, միճէրրէտ ասքէրիմիզի«թաթիֆ իթմէք իչին տիր։ Նէյէթիմիզ տա«եիմա սուլհ ու սալահա միւթէվէճճիհ տիր։

«Ֆագաթ պու մագսէտի հէր վագթթ հէյ«էէթի ասքէրիյէնին ինթիզամընտա արա«ռդ լազըմ գէլիր։ Անընն իչին սիգէ, վէ «քեաֆֆէյի ասքէրիմիզէ, ասքէրլիք վազի«ֆէսինի վէ հիքիմտարընընգա օլան պօր«ճունուզ, քի պու վազիֆէյին գըսմը մու«հիմ տիր, անը թէմամի իլէ մուհաֆազա«իթմէնիզի թավսիյէ իյլէրիմ։»

Իշպու նութգը հիմաեունը միւթէագբպ, Սէրասքէր բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան տախի աթիտէքի նութգու իրատ օլունմուշ տուր։

ՍՈՒՐԷԹԻ ՆՈՒԹԳ

Ասքիրի Շահանէլէրի, վաթանըն մուհաֆազասը վազիֆէսի իյէ միքէլլէֆ օլտուղունտան, պու վազիֆէյէ մատամ էլհաեաթ նասպը նէֆս խտէրլէր, նայիլ օլտուղումուզ ինաեաթը Միւլիքեանէլէրինին վէ խուսուսա տայիրէյի ասքէրիյէեի Շահանէլէրինէ մէյմէնէթպախշ օլան գուտումը հիմաեունլարընընն թէշէքքիւրինի հագգընը, վէ ասքիրի Միւլիքեանէլէրի զասրթանընընն, պու տագդգատա մագհար օլտուղումուզ չէրէֆը ավիմէ գապուլի հիքրինի էօտէմէք իչին, թագոիմի ճան իթմէքտէն պաշգա սէրմաեէմիզ օլմաեընզ, պու սէրմաեէ տախի զաթէն օ եօլա մասրուֆ պուլունտուղունտան, թէքրար պէ թէքրար ամզիմիզի իպրարտան պաշգա տիեէճէք սէօզ պուլամամ։ Անվալը մուճիպի թէէսիրի օլան զէմանը մապիտէն տօլաեը ասքէրլիկին ինթիզամը, մէրթէպէսի քէմալէ վարմամըշ իսէ տէ, Շէվքէթմէտպ էֆէնտիմիզին հիսանի նազարը հիմաեունլարը, վէ պու նէվ թալթիֆ ու իհսանլարը կէօրիւտիքճէ, մէվճուտ օլան նէգաեիսին թէյսիրի իրահընտա չիսպէ օրմատըղընտան, պու պապտէ տախի մէսէրրաթընընը թահտտա իթմէք գաբիլ տէյիլ տիր։

—Մանչէսթըրտան քէշիտէ գըլընան խուսուսի պիր թէլէկրաֆնամէյէ նէզարէն, Պուլկարիստան էհալիսինին հալը զարուրէթլէրինէ պիր մէտար օլմադ իւզրէ, շէհրի մէզքիւրտա պէշ

խուզ Ինկիլիզ չիֆ-ասը Թօբլանըզ, Սըր Հէնրի Էլլիոթա թեսլիմ օլունմուշ տուր ։

Իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, Պուլկարիստանըն սօն վագաալարընտա թեօհմէթլի պուլունան պաշը-պօզուգ սէրկէրտէլէրինին ախզ ու կիրիֆթի իչին Պապը Ալիտէն էմր իթա օլունմուշ տուր ։

— Մէքթէպի Սուլթանինին Պուլկարճա մուալլիմի օլան Մ. Տօրական, վէ Պուլկարճա մուգատտէմա տէրճ օլունան Վիգ ղազէթասընըն սահիպիիմթիեազը Մ. Պալապինօֆ իլէ տիկէր պիր Պուլկարըն Տէրիսաատէթտէն պիր վէսիկէ իլէ Եվրօբաեա կիթմիշ օլտուգլարը, վէ շիմտի խաէ օրատա բէնտիլէրինէ Պուլկար միլլէթի մէպուսլարը սըֆաթընը վիրմէքտէ օլտուգլարը վէ ...նըրատան Բէթէրսպուրկա ակաէթ իթտիքլէրի իշիտիլմիշ տիր ։

ՐԷՍՄԻ

(Թօսնա գումանտանը Ֆէրիգ սաատէթլու Վէյսի Բաշայի բաշա հազրէթլէրինին Ֆիյ 1 Իլուլ սէնէ 92 թարիխլիյէ, մագամը ալիի սէրասքէրիյէյէ չէքտիկի թէլկրաֆ տըր ։)

Սըրպլըն Քիւչիւք Իզվօրնիկ գարշըսընտա սապ իւլ միւրուր օլան տաղ վէ թէբէլէրտէ պիւյիւք վէ քիւչիւք օլարագ ինշա իյլէտիկի գըրք գատար իսթիհքեամաթը զապթ օլունմագ իւզրէ, տիւշմէնին սաղ ճէնահընտան միւրիւվա իսմէթ բաշա, վէ էրքեանը հարպիէ գայմագամը Րիզա պէյ իլէ, իքի պուլուգ Թապուր Նիզամիէ, վէ Սէրայ իլէ Թուզլանըն ասաքիրի մուավինէսինտէն պիր միգտարը վէ քէզալիք տիւշմէնին սօլ ճէնահընտան էրքեանը հարպիէ գայմագամը Աքիֆ պէյ իլէ իւչ Թապուր Նիզամիէ վէ պիր միգտար Սէրայ վէ Իզվօրնիք ասաքիրի մուավինէսի սէվգ գըլընմըշ իտի ։ Սօլ ճէնահտան գայմագամ Աքիֆ պէյին գումանտասընտա կիտէն մէֆրէզէի ասքէրիէ, հարպա միւպաշըրէթ իթտիքլէրի մահէլլէրտէ, վէ անըն իկէրուսինտէ օլան տիւշմէն իսթիհքեամաթը իւզէրինէ հիւճում իտէրէք, քեաֆֆէսինի զապթ վէ թախրիպ, վէ ասաքիրի շահանէնին տիւլիրանէ օլան մուհաճէմէսի միւնասէպէթիլէ, իւչիւնճիւ իսթիհքեամտա օլան պէշ ֆօնալուք կիւլլէ աթար իսթէրլէ նագլ օլունուր մա ճէպխանէ պիր գըթա հավան Թունճ տաղ թօբու զապթ օլունմուշ օտուզու կիպի, տիւշմէնին սաղ ճինէթինտէն միւրիւվա իսմէթ բաշա գումանտասընտա կիտէն գուվվէի ասքէրիէ տախի տիւշմէնին էն պիւյիւք իսթիհքեամընը թէսխիր վէ թախրիպ, օնա միւթաալլիք իւչ ատէտ ուֆագ իսթիհքեամընը թէսխիր վէ թախրիպ, վէ պիր միգտար իսլահա իղթինամ իտէրէք, պիր սաաթ գատար թաագիպ իտիլմիշ, վէ սապահլայըն սաաթ 11 պուչուգտան կիւնտիւզ սաաթ 8 պուչուղա գատար տէվամ իտէն իշ պու մուհարէպէտէ, քեաֆֆէէի զապըթան վէ ասաքիրի նիզամիէ վէ մուավինէի շահանէնին բէք կիւզէլ խըտմէթ վէ ղայրէթի կէ բիւլմիւշ իտուկի աղ օլունուր ։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԱԼՄԱՆՅԱ

Պէրլին, 16 սեպտ.

Նուման գրրալ վէ գըրալիչասը բապար իրլէսի կիւնիւ պուրատա պէքլէնիեօրլար ։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 14 սեպտ.

Իարիճիէ նազըրը տիւք Տըքազ Վէրէտէն ավտէթ էյլէտի ։

Գավէէն պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, պուլէյին թէհլիմիւ իտէն մէճլիսի վիւքէլատա խարիճիէ նազըրը տիւք Տըքազ Շարգ իշլէրի հագգընտա միւսյէօ [illegible] իթմիշ տիր ։

ԽՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆԷ

Պու սապահ աչըլտը 2 սաաթ 14 ղըշ 32 փր.

ՆԷՎԻՅԷ

Ֆրանսանըն Նէօվիլ շէհրինտէ կէշէնլէրտէ պիր ճէնազէ տէֆն օլունմագտա իքէն, թապուտուն իչինտէն զաիֆ պիր սէս իշիտիլմէքլէ, տէրհալ թապուտ աչըլարագ, իճրա օլունան թէտավիլէր սայէսինտէ պիր գաչ սաատ զարֆընտա էօլիւ քեամիլէն տիրիլիփ, ագրապաըըլա պէրապէր խիւրիւէրէք էվինէ կիթմիշ, վէ հազըրլանմըշ օլան ճէնազէ տավէթի, սէվինճ տավէթինէ թէպտիլ օլունմաղլէ, քէնտիսի տախի տիրիլտիկինէ թէշէքքիւրէն ահպապըյլա պէրապէր պատէ նուշ իթմիշ տիր ։

Բէքինտէն ալընան սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Չին հիւքիւմէթինին, Եւրօբա տէվլէթլէրինին մէտէնիէթ վէ իսլահաթընա կիւն պէ կիւն գարշը տուրաճագը անլաշըլըեօր ։ Չին միւքէլասը, քէօյլիւ վէ սայիր ամէլէաթը գօլայլըգտաճագ էերտէ, էլէրինտէն կէլտիկի գատար կիւճլիւք կէօսթէրիեօրլար ։ Պու սէպէպտէն մէվգէյի ինճրատէ օլանլար թաթիլ իլէ, միւզաքէրէտէ պուլունանլարը տախի թէէխիր իտիեօրլար ։ Չինին պաղը էէրլէրինտէ թէլէկրաֆ վազ իտէն Տանիմարգալըլարտան միւրէքքէպ պիր թէլէկրաֆ շիրքէթինին իթաքըլէրի մազրաֆը հիւքիւմէթ թազմին էյլէեէրէք, թէլէկրաֆ ալէթ ու էտէվաթընը ալըշլար տըր ։ Վէ Վալօնտան Շանկհէյէ գատար պիր Ինկիլիզ գումբանեասը թարաֆընտան թէմտիտ իտիլմէքտէ օլան պիր շըմէնտօֆէր խաթթը տախի, հիւքիւմէթ թարաֆընտան իշթիրա վէ թէխրիպ իտիլէրէք ամէլէաթընը թաթիլ իթմիշ տիր ։

Չին հիւքիւմէթի քէնտի քէնտիսինի իտարէ իտէմ, Եւրօբալըլարա մէճպուր օլմամաք արզու իթտիկինի կէօսթէրիեօր ։ Եւրօբատան ճէլպ օլունան պիր խայլի մէմուրլարըն միւտտէթլէրի խիթամ պուլմագըօլըն մահէլլէրինէ կէօնտէրիեօր։ Պունտան, Չին էհլի մէմուրլարընը իսթիխտամ էյլէեէճէյի անլաշըլըեօր ։ Պունտան մաատա, Չին ղիհաթէ սիւրաթլա վէ ղայրէթլէ թէտարիքեաթը հարպիէտէ պուլունուեօր։ Չին տէվլէթի Ինկիլթէրաեա իքի գըրհլը ինշաասընը սըփարըշտան մաատա, Չինին հէր պիր տէնիզ գըեըլարընտա իսթիհքեամաթ եապմագտա տըր ։

Թէրսանէ վէ տէօքմէխանէլէրտէ թօբ վէ թիւֆէնք, վէ պարութ իմալ օլունմագտա օլուպ, մէվճուտ սէֆինէլէր տախի տէնիզ գըեըլարընտա տօլաշարագ տայիմա թալիմ իթմէքտէ պուլունուեօրլար ։ Պունլարտան անլաշըլըեօր քի Չին, էկէր Եվրօբա տէվլէթլէրինտէն պիրի մուգավէմէթ իտէճէք օլուր իսէ, հազըր պուլունուեօր ։ Եկէր Եվրօբա տէվլէթլէրինտէն պիրի Չինի պիր խուսուստան տօլայը [illegible] գօգումագ իս[illegible]ր իսթէր իսէ, կիւճ օլաճագ տըր ։ Եվվէլքի կիպի պիր իքի պէչիւք սէֆինէ կէօնտէրիլիպ, պօղազլարը կէչմէք միւմքին տէյիլ տիր ։ Չիրա էքսէր մահէլլէրտէ թօրբէտօլար (տէնիզ լաղըմլարը) վէ թօբլար վազ օլունմուշ տուր ։ Պու ճիհէթտէն Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսանըն էվվէլճէ աղ պիր միգտար ասքէրլէ Բէքինէ կիթմէլէրի թէքէրրիւր իթմէյէճէք, զանի չօգ գուվվէթէ իհթիեաճ կէօրիւլէճէք տիր ։ Չինլիլէր Եվրօբատա եաբըլան նէվիճատ էչխասէ թապի իթմէէ գապիլիեէթլի օլտուգլարընը, Եվրօբատա խարբըյան էշխալար կէօսթէրմիւլիւշ, այնիլէ Չինտէ իմալ օլունմագտա տըր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

(3239 ունճիւ նիւսխէտէն պագըյէ)

«Ով որ անկարելի կամ աւելորդ կը համարի այս քաղաքական դասերը, կամ աւանդութեան վրայ լուսաւոր գաղափար չունի, և կամ աղէկ չճանչնար մեր երկիրը։ Մոլորութիւն և ստութիւն այնչափ գերաւ մեր օրովը, որոյ նմանը դեռ ժամանակը տեսած չէր թերևս ։ Ծայրագոյն վստահութիւն և ծայրայեղ կասկածանք միապէս տիրապետեցին մեզ մէջ ։ Ամենէն անմիտ զրոյցներ, ամենէն թանձր առասպելներ, այնպիսի հաստատ հաւատով ընդունուեցան որ երկմտելը վտանգաւոր էր (*) ։ Մի և նոյն մարդիկ, քանի մը շաբթուան միջոցին, փրկիչ և մատնիչ նկատուեցան, ամենուն պատճառ մը չըլլալով արդարացնելու ոչ այն վաղվաղուկ փառաւորութիւնը իրենց յաջողուածոյն, և ոչ այն կշտամբանքը պարսաւանքը իրենց ձախողուածոց ։ Արդ այս ամէն պառածանքը յայտ յանդիման չե՞ն ցուցներ որ մեր ազգային դաստիարակութեան դրութեանը մէջ ուղղելի մեծ կէտ մը կայ ։ Իսկ եթէ, ինչպէս ամեն օր կ'ըսեն, գաղղիական բարուց (բնաւորութեան) ընծայելի է այս վնասը, տեղի չունի՞մք ահաբեկելու մեր երկրին ապագային վրայ ։ Նոյնազոր ազգաց մէջ, առաւելութիւնք մի միայն քաջութեան կոչմը չէ, այլ նաև անխռով հանդարտութիւն պէտք է, վտանգը և դիմադրելի ոյժը չափելու բաւական դատողութիւն, արհամարհելու չտալու արիութիւն, ձախորդութեանց տանելու բանաւոր վստահութիւն, և անոնց ծագման խելամտելու անկողմնակալ տեսողութիւն ։ Ոչ որ կրնայ հաստատել թէ չունինք այս յատկութիւնները, անոր համար որ մինչև հիմա բան մը բրած չենք անոնք ի լոյս ածելու ։

«Եթէ իրաւ է որ այս Թերութեանց մէկ քանին բուն ազգին խառնուածոց մէջ ունին իրենց արմատը, աւելի ևս տեղի կայ ուրեմն խնդրել որ դպրոցը ուղղէ զանոնք։ Գաղղիոյ մէջ, կարծես թէ հասարակաց կրթութիւնը իրեն նպատակ առած է, մինչև հիմա, մեր թերութիւնները աճեցնել և մեր տկարութիւնները պահպանել ։ Սա մէկ օրինակը բաւական է ըսածնիս հաստատելու ։ Իրենէ առաջ կը մեղադրեն մեզ սնապարծութեան, մեր չափազանց ինքնասիրութեանը համար. և թէպէտ այսօր այս զգացումը նուիրագործեցին մեզ համար մեր աղէտքը, այլ սակայն խոստովանելի է որ մեր չարաբաստութեան պատճառներէն մին ալ մեր այս անկոպար վստահութիւնն եղած է մեր սեփական զօրութեան վրայ, և անդրդւելի արհամարհանք՝ այլոց ։ Բայց ի՞նչպէս հնար էր որ ուրիշ կերպ ըլլար, քանի որ դպրոցը փոխանակ իմաստուն հայրենասիրութեան սանձանին մէջ պարփակելու այս բուռն աւիւնը, փոխանակ զայն ազնուացնելու՝ պատուաստելով անոր վրայ մեզ պակասած ամեն ընտիր յատկութիւնները, տեսանք որ շոյեց քան թէ ուղղեց այս բնական բերումը ։ Աշակերտաց ձեռքը ձգուած մատենից մեծ մասը այն ոգւով յօրինուած է, կարծես, որ բաց ի Գաղղիայէն [illegible] աշխարհիս մնացած [illegible] երկիրները ստորին և [illegible] ցուցնէ մանկան ։ Հարկաւ բարի է, հարկաւոր է, տարրացնել մանկական սրտից մէջ կրից ազնուագոյնը, հայրենեաց սէրը. այլ երբ յամառութեան և կուրութեան զառածի այս սէրը, ոչ միայն մոլորութիւն, այլև վտանգ է հայրենեաց ։

«Դպրոց մը որ հասարակ և հարևանցի կրթութեամբ պատանիներ կը մեծցնէ ընկերութեան մէջ, ազգային հաստատութիւն ըսուելու արժանի չէ ։ Ամէն տեղ հաստատուն հիմանց վրայ դրուած և բարեկարգ կրթութիւնը, ինչ ալ ըլլայ իր ոգին, իւր հոյեցուածքը միշտ դպրոցին անմէն պտուղ կը ձգէ, և նոր սերունդները իր կնքովը դրոշմել կը ձգտի ։ Մի միայն մեր մէջ ուսումնական տուչութիւնը իւրովի կը կծկի, և ամենայն ինչ վճարած կը համարի երբ կը մատակարարէ քանի մը ծանօթութիւններ ալ որ կրնանք չեզոք անուանել, այնչափ որ քիչ կ'ազդեն իմացականութեան վրայ ։

«Ազգի մը բարուց բոյը դպրոցաւ միայն կրնայ փոփոխութիւն ընդունիլ ։ Տարիքը անցնելէն վերջը այլ ևս բարոյական փոխակերպութեան կամ մտաւորական վերակենդանութեան յոյսերը ցնորք են ։ Մեր հակառակորդները քաջ զգացին այս ճշմարտութիւնը. մեզմէ յափշտակած գաւառներուն մէջ ուզելով բարոյական կեանքը այլակերպել, յօժարափոյթս զոհեցին կատարեալ հասակը և մինչև իսկ երիտասարդութիւնը մանկութեան, համոզուած ըլլալով որ առաջնոյ համար եղած որ և իցէ փորձ ապարդիւն է ։ Իրենց բոլոր ճիգը վերջամեայ հասակի վրայ կը կեդրոնացնեն, և անով տիրել կը ջանան ապագային ։ Պէտք չէ որ այս օրինակը վայրկեան մը հեռացնենք մեր աչաց առջևէն ։ Գոհութիւն Աստուծոյ մեր մանկանց սրտին մէջ եղած զգացումները փոխելու պէտք չունինք, այլ մեր պատմութիւնը, յիսուն տարիէ ի վեր, մեզ յայտ յանդիման կը ցուցանէ որ իրենց բանականին ([illegible]) կրթութեանը համար ամէն բան ի չգոյէ սպառինք ի գոյ ածել . . . . . . ։

«Մեր Թերութիւններէն մէկն ալ մեր տարօրինակ ըղձութիւնն է բանի մը ինչ եղանակաւ կատարելուն քան թէ նոյն ինքն բանին ։ Մէկ գեղեցիկ կամ յանդուգն բառ մը մեր աչաց առջև երևելի գործ մը կ'արդարացնէ ։ Մէկ քաջադէպ պատասխան մը կարող է մեզ մոռցնել տալ անիրաւութիւն մը կամ վատութիւն մը։ Այն այս յարմարաւոր խօսքերն են որ դպրոցը կը ջանայ տարածել և գաղղիացի մանկութեան հիացման առարկայ կ'ընէ ։ Այս ևս ուրեմն կը յուսանք արդէն իրենց դատողութիւնը։ Պէտք էր ընդ հակառակն, որ ուսանէին զանազանել իրականը երևականէն և յարգ ընծայել մարդոց, ոչ թէ անոնց քանի մը գեղեցիկ գրուցուածներուն համար, այլ գործոցը միայն ուշ դնելով» ։

Մի՞թէ ըստ ամենայնի մեզ ի դէպ չե՞ն այս տողերը ։ Մի՞թէ մեր դաստիարակութիւնն ալ այս նշանակուած թերութիւնները լիովին չունի՞, առանց սակայն գաղղիացւոյն միւս անթիւ կատարելութեանց և ոչ մին ունենալու ։ Մեր դաստիարակները (1) մանկան միտ [illegible] մանուկ կը հային և ոչ իբրև ապագայ մարդկութիւն, ապագայ հայութիւն, ուստի և իրենց ձեռքէն ելածները դատապարտեալ են յաւիտեան մանուկ մնալ ։ Ամէն բանի վրայ ճամարտակել և ոչ բան մը իրականապէս գիտնալ, այս է մեր ընդհանուր տաղտկութեան ցաւալի վախճանը ։ Մեր երիտասարդներէն ոմանք մանաւանդ, և ոչ մի փոքր մաս, այնչափ յառաջ կ'նացեր են այս վարժից մէջ որ կարծես թէ մէկն մի կենդանի բառարան են դարձեր, բերաննին բացած առեննին Նարեկացին պէտք է է պատուութիւն դաւանի, Եզնիկը եթէ ի կեանս դառնայր, մաքուր և գեղեցիկ գրելու համար, ասոնց բովէն անցնելու հարկին մէջ պիտի գտնուէր ։ Պաքոնի՝ քանդի՝ փիլիսոփայութիւն կը ցուցնէին, Լափլասա երկրաչափութիւն ։

Ո՞ր է մեզ ։ — Վ[illegible]անելու տեղի չկայ, բնականաբ[illegible]ր դաստիարակութեան ։

Գիտելի է որ ուսուցչաց բարեմտութիւնը բնաւ կասկածելի չէ մեզ, կը սիրեմք հաւատալ ընդ հակառակն, որ ամենն ալ բարի կարծելով կ'ընեն ինչ որ կ'ընեն, այլ այնպէս է տուչական դրութիւնը, թէ ուսուցչաց և թէ՝ ուսանելեաց մասին, որ անկարելի է ուրիշ արդիւնք սպասել ։

Նաև՝ ուսուցչական յաղթ մարմնոյն մէջ մի քանի ընտրեալք հազիւ կան որ կըր-

---

(*) Մանկուդէն փորձով գիտցայ զայս ։

(1) Այս տեղ միանգամ ընդ միշտ բաւ ըլլայ ըսել որ մեր գործոյն ընթացքին մէջ ընդհանուր Թերութիւնները նշաւակած առթննիս, մասնաւոր կատարելութեանց և առաւելութեանց ալ գիտենք բացառական յարգ ընծայել ։ Մեր ձայնը անոնց մէջ միայն, վստահ եմք, արձագանք պիտի գտնէ ։ Փոյթ չէ մեզ ուրեմն այլոց յուշատակը ։

թութեան նպատակն իսկապէս իմանալով և վարժապետի մը անհրաժշտ ամէն կատարելութիւններն ունենալով, կարող են իրենց աւանդութեան պէտք եղած ուղղութիւնը տալ։ Մնացած մեծագոյն մասը այնպիսի անձինք են որ ոչ նպատակ ունին, ոչ դրութիւն, ոչ ընտրութիւն, ոչ բաւականութիւն ընտրութեան, ոչ ազնուագունից ցանկութիւն, ոչ որ և իցէ հմտութիւն և ոչ իսկ հմտանալու պարապ և անդորր վիճակ, միով բանիւ «եթէ իցեն և եթէ չիցեն՝ զայն ոչ գիտեն, սյլ զսպասաւորութիւնն յոր կարդեցան, անդադար մատուցանեն»։

Այլ ինչպէս կրնան ուրեմն, պիտի հարցուի, այսպիսի փոփոխակ պաշտօն մը վարել։ — Փոփոխ՝ Ծանր վեհ՝ ելն. ամէն օր, ամէն բերնէն կը լսուի, արդարև, բայց ասոնք ալ Միշել-Պէլլին ըսածին պէս, սովորական բառեր դարձեր են մեր բերանը, և մեզ իմաստ մը չեն ընծայեր, վարժապետական պաշտօնի ածական մը պէտք ըլլալով՝ անոնք առձեռն պատրաստ գտնելով կը գործածեմք։ Եթէ իսկապէս զգացուեր թէ քանի՛ բարձր է, քանի վեհ է այդ պաշտօնը, թէ ինչպէս վարժապետը կարողութիւն ունի կենաց և մահու վճիռը տալ, ամենայն ինչ ի լաւն պիտի փոխուէր։ Աղէտը պիտի մոռնար ամէն խնդիր, ինչ կարգէ և ինչ աղբիւրէ ալ ըլլայ, մի միայն մէկ բանի ուշ պիտի դնէր, արժանաւոր վարժապետներ հասցնելու, անոնց վիճակը բարւոքելու, բարձրացնելու զանոնք յաչս աշխարհի և ընկերութեան մէջ ամենէն պատուաւոր և հայրենեաց ամենէն պիտանի անձինք նկատել, լի ու լի մատուցանել անոնց ամէն ինչ որ կարող է զանոնք յառաջ վարել իրենց հմտութեանը մէջ։ Իսկ վարժապետները կամ իսպառ պիտի հրաժարէին պաշտօնէ մը որոյ կ'զգային պատասխանատուութեան ծանրութիւնը, և կամ եթէ վստահութիւն ունէին ալ յանձն առնուլ, զցայգ և զցերեկ պիտի տքնէին կատարելագործուելու որպէս զի կատարելութեան առաջնորդեն հմտակները։

Իսկ այժմ պաշտօնին ծանրութիւնը մի միայն իրենց կրած դրամական նեղութիւններէ կ'զգան, այլ դպրոցի մէջ ամէն դիւրութիւն մտածուած և ի գործ դրուած է, այնպէս որ իրենց կը մնայ միայն հսկել որ անթերի կատարուի հաստատեալ կարգը։ Բոլոր աւանդութիւնը կը կայանայ կարգը ուսմանց համար, աշակերտին բերանայի ուսած հարցերը ըսել, շատ անգամ ալ գիրք 'ի ձեռին, եթէ յաճախ լսելութեամբ ինքն վարժիչն ալ գոց ըրած չէ օրուան դասը։ Ինչպէս կը տեսնուի, ամենապարզ է, և հասակաւոր աշակերտ մ'ալ կրնայ ընել, ինչպէս որ շատ տեղ կ'ընեն ալ, և կամ աշակերտը վիմեանց ալ կրնան այս դրութեամբ, փոփոխակի վարժապետել և աշակերտիլ, ինչպէս որ այս ալ շատ տեղեր կը գործադրուի և ասոր ալ ֆրէրոֆոն դրոՒԻն կ'ըսեն, կարծեմ և չեմ գիտեր ուսկի՛ց առած ենք և ինչո՛ւ։

Դաս մը ուսմանց համար ալ, զոր կը կազմեն անցեալի կարգաւ, Քերականութիւն՝ Ճարտասանութիւն՝ Տաճարանութիւն, կըրնանք ըսել թէ դարձեալ վարժապետը բացակայ է. դարձեալ այս ամէնը յիշողական է, բառական է, և բանի (ռէալ) կրթանքը անծանօթ։

Վարժապետը որ դպրոցին հոգին է, կեանքն է, առանց որոյ ամենայն ինչ անօգուտ և ապարդիւն է, մեր մէջ բոլորովին տեղի տուած է գրքերու։ Գիրքն է խօսողը, վարժապետը հլու ունկնդիր։

Բայց դարձեալ կը կրկնենք, անիրաւել է մեզ ուսուցչական դասուն մեղադիր ըլլալը և զանոնք միայն պատճառ կարծելը մեր թշուառութեան, քանի որ ոչ պարտու պատշաճ կրթութիւնը հայթայթած ենք իրենց և ոչ վիճակին ապնուացուցած։ Հոս է դաստիարակութեան խնդրոյն ամենէն կաբևոր կէտը։

Գալով ուսանելեաց թէ ինչ են, ինչպէս կ'աւանդուին, և ինչպէս պարտ էին տրուել, շատ բաներ ունիմք այս մասին ըսելու։ Այսպիսի ուսում մը գիտենք որչափ ընդարձակ է և դժար. սակայն և այնպէս մեր նիւթոյն բնութենէն էր զէթ ակ յապոյ 'սեսութիւն մ'ընել, զոր կը ջանամք կատարել ապագային, չներելով այժմ մեր ժամանակը։

ԱԶԴ

Լրագրավաճառ Պ. Սահակ Ֆինճանճեան պատիւ ունի ծանուցանել իր Մեծ. Բաժանորդաց որ ներկայ տարւոյս օգոստ. 30 երկուշաբթիէն 'ի վեր անձնական տկարութեանն ու ծերութեանը պատճառաւ թողած է լրագրավաճառութիւնը և զայն յանձնած է Ունճիեան Յ. Գրիգորի որն որ կարող է ըստ ամենայնի իր պաշտօնին մէջ լիովին գոհ ընել իւր Մեծ. բաժանորդները։

Պ. Սահակ Ֆինճանճեան մեծապէս շնորհակալ ըլլալով իր Մեծ. բաժանորդներէն, ցարդ իրեն յայտնի վստահութեանն ու համակրութեանն համար, ուրիշ յարմարաւոր և անքրտնատանջ զբաղմունք մը գտնել որոշած է, իր ապրուստն հայթայթելու նպատակաւ, և իր այս նպատակն օր յառաջ պըսակուելու համար կը խնդրէ որ իր բաժանորդութենէ գոյացեալ պահանջը ըստ ներկայանալի ցուցակին Մեծ. բաժանորդք բարեհաճին իրենց պարտքը մինչև յառաջիկայ շաբաթ օր իրեն յանձնել որով և միշտ եռախտապարտ թողուլ զինքն ըստ ամենայնի։

ԻԽԹԱՐ

ՏՕԲԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼ

Պունտան ագտէմ նասրլ քի պիլտիրմիշ իտիք, տօքթէօրը միւմայիլէյհին էրօքատա կէրէք միւտէթի թահսիլիէսինտէ, վէ կէրէք տօքթօրլուգ տիբլոմասընը ալագ իթտիքտէն սոնրա, Իլլէթը էֆրէնտիյէ գըսմընա (գաղիական ախտ), վէ ուսմումի ալէսթը միլատիյէէ տայիր (ծննդական գործարաններու վերաբերեալ) պիլմիւմէ մարազ վէ խասթալըգլարա ֆէվգէլատէ վէ մախսուսա սայ վէ էմէք վէրիլիր օլտուղունտան, պու միսիլլիւ խասթալըգլարա տիւշար օլանլարընը թէտավիսի իշիւն աթիւզդիքը վագըթլարտա, եանի բազար, սալը, բէնշէմպիհ վէ ճիւմա իրթէսի կիւնէրի սաաթ 6 տան 10 ա գատար, Պէյօղլուտա Գալիօնճու գուլլուղունտա թարլասալը ճատտէսինտէ 117 նիւմէրօլու խանէսինէ, վէ բազար իրթէսի, վէ շարշէմպիհ վէ ճիւմա կիւնէրի տախի, Խթանպօլտա Պաղչէ գարուսունտա, Համիտիյէ թիւրպէսի սըրասընտա, Իքի գարուլու տինմէքլէ մարուվ, Սինապէտան Վիշէն էֆէնտինին, 32 նիւմէրօլու էճզախանէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի, իսթար օլունուր։

Էվրօպատա կիւնտէն կ'ունէ իլէրու կիթմէքտէ օլուպ, վէ ադլէ վէ հէքիմիք սանթընա բէք մուվաֆըգ օլան պու եէնի ուսուլտէ, տօղթօրու միւմայիլէյհին, խալգա տահա ղիեատէ խըտմէթ իտէրէք, պաստիի մէմնունիյէթլէրի օլաճաղը, մէմնուղ ավիտէն տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

Օթուղ պին գրեէտէն գ'ըրդ պին գրեէեէ գատար տէօեիլմիւշ պուղտայ, պէհէր գրյեէսի 65 վարա։

Պալէատէ մուհարբէր իլ մըգտար պուղտայ, մէճիտիէ եիկիրմի պիր ղրուշ հիսապ վէ ֆիյի մուրագղամը իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, իշպու իլուլու բումինին ալթընճը բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթի վերիլէճէկինտէն, թէնզիլ իլէ իթայէ թալիպ օլանլարընը եէվմի մէզքիւրտէ խազինէյի խասսա իտարէ մէճլիսինէ կէլմէլէրի։

1 Իյլուլ սէնէ 92

ՕԱՀԻՊ ԴԱՋԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՅԵԱՆ

Իալաթատա Բէնշէ էնպիհ-բազարընտա
Ն. 41 Իքսի իանընտա

VICHY

Ն. 4

Իտարէ. Բարիս, 22 պուլվար Մոնմարթըր
GRANDE-GRILLE սուեու—Գանսըգ'ըղը
եէմէյի հազմ իթտիրէն աղալարա մախսուս խասթալըգլարը, գարա ճիեէր վէ տալագ չիչի, ինսանըն վիճուտինտէ օլան ալէսթլարընը իշլէմէսի, վէ գարա ճիեէրին իշինտէ զուհուր իպէն թաշլարը տէֆ իտէր։

ՕԲԻԹԱԼ սուեու—եէմէյի հազմ իթտիրէն աղալարա մախսուս խասթալըգլարը վէ միտէ աղրըլըլըղը, կիւճ հազմ իթմէք, «ինտիրմէմէզլիք» վէ միտէ աղրըսընը տէֆ իտէր։

ՍԷԼԷՍԹԷՆ սուեու—Պէյրէք խասթալըղը, իտարընը թօքլանտըղը մահէլլ աղրըսը, իտարընը թօքլանտըղը ազանըն իշինտէ օյան կէրէք թաշ վէ կէրէք գում, տամլա վէ շեքէր իլլէթինի տէֆ իտէր։

ՀՕԹՐԻՎ սուեու—Պէյրէք խասթալըղը, պէլ խասթալըղը, իտրար գապընըն իշինտէ օյան թաշ վէ գումու, տամլաեը, շեքէր իլլէթինի, վէ իտրարընը թօքլանտըղը մահէլլ խասթալըղընը տէֆ իտէր։

Շիշէլէրին իւզէրինտէ հէր պիր բուտարընը իսմի պուլունմասընա տիգգաթ օլունմալը։

Պալէատէ իշար օլունան Վիշի գապըճալարընըն սուլարը պ'ըլունուր, Վէլլիչ վէ գումբանեասընը, վէ Մ. Ծաննինին էճզախանէլէրինտէ, վէ քեաֆֆէյի խսպէշարլարտա։

pILULES DE BLANCARD
ՊԸԼԱՆԳԱՐ ՀԱԳԼԱՐԸ

Զէլիիլէ իօտտէն միւրէքքէպ իտուկինտէն խասսէ վէ թէրթիսլաթը թաղլիր իթմէեէճէյի թէհագգուգ խլէմիշ տիր։

Բարիսին հէքիմլիք ագատէմիասը վէ սայիր աթըսպա մէհլիսլէրի թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տուր։

Պու հապլար իօտ վէ շէլիքտէն միւրէքքէպ օլուպ հէր նէվի խասթալըգտան պիեատէ սըրաճա վէ անտէն իլէրի կէլէն մարազը տէֆ իտէր։ Մէզքիւր իլլէթլէրէ սահ չէլիք հապլարը իլէ թօզլարընընն հիչ պիր ֆայիտէսի օլմադըգը հալտէ, մէզքիւր Պըանդար հապլարը գանընն ճէրէեանընը հալը թապիիէսինէ սիրճիլ թէգսիւտինէ մէտար օլաճաղընտան, պալզամը օլանլարընն գանընը տախի պիթթէտրիճ իսլահ իտիպ խասթալըղը քեամիլէն տէֆ բիթտիքտէն մասասա, զայիֆմիպաճ ատամլարա տախի բէք ֆայիտէլի տիր։

(Տըգգաթ)

Նիշէլէրին իւզէրինտէքի մահ քեաղըտա վ.ղ օլունան իմզամըզա տրգգաթ օլունա։

Բարիստէ Պոնապարթ սոգաղընտա 40 նիւմէրօլու էճզախանէեէ վէ Տէրիսատէթ պէօյիւք էճզախանէլէրինէ միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլիր։

ՃՕՀՆ ԿՕԶՆԷԼ ՎԷ ԴՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Հաշմէթլու Ինկիլթէյրա գըրալիչասը վէ բըրէնա վէ բըրէնէս տը Կալ վէ Էվրօպանըն պաշլըճա հիւքմտարանըն իսթիեազլը լավանատաճլարը։

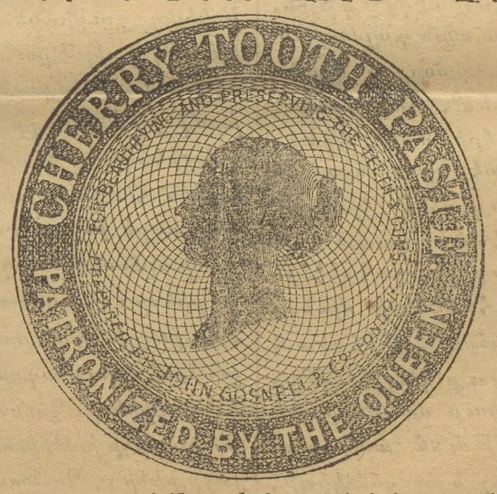

Տիշէրին ատամներին մաքրմանը համար ամէն օրուան վէ կիրակի գիշերներ։ Տիշեանքն հէր էճզամանէլէրինտա պուլունուր։

Տիշէրին ատամներին մաքրմանը համար։ Դարմանում ատամնացաւերէն։ Հոտ մը թողուցանելու համար։

Թօալէթ վէ տիշէրին պէեազլըղը իչին օյան խասսէլէրի իլէ քէսպի նամ խլէմիշ տիր։

ՏԻՇԼԷՐ ԻԶԻՆ ԲԷՐԹ ԱԼԷԱ ՊԻՐ ԹԷՐԹԻՊ

Գալալընտան սագընմալը։ Սահիպի խիթիեազլար իլան իտէրլէր քի քէնտի մալէրինին թաղլիտինի իտէնլէրի վէ սաթանլար ալէյհինտէ իգամէյի տալա իտէնէլէր վէ թաղլիտինի սաթանլարը խապէր վիրէնլէրէ միւքեաֆաթ վիրէճէլէր տիր։

ԹՕԱԼԷԹԱ ԻԶԻՆ ԲՈՒՏՐԱ

Պաշլըճա բէրուքէրլէրտէ վէ պա խուսուս Եէնի ճամիտէ Սէլլա Սուտանընն 16 18 վէ 0 նիւմէրօլու էճզախանէսինտէ սաթըլմագտա տըր։

Հ. ԳԼԱՐՖԷԼԻՏ ՎԷ ԴՈՒՄԲԱՆԵԱ

Հ. ԳԼԱՐՖԷՐՏԻՆ մաղազասընտա, կէրէք պուրա վէ կէրէք էճնէպի ֆօնտա վէ սէհիմլէրի սաթըն ալընը վէ սաթըլը։

Իքրամիյէլի սէհիմլէր վէ բըրօմէլիր սաթըլը։ Ֆուբօնլար ըսգօնթօ իտիլիր։

Պարրաֆիեէեէ տայիր հէր նէվի ռիզ ու իթա իտիլիր։

Մէզքիւր մաղազասա աթիտէքի քեաւրտալար տախի պուլունուր։

ԱՎԻԹՐԻԱՆԸՆ 1858 ՍԷՆԷՍԻ ԻԳՐԱՄԻԷԼԻ ԻՍԹԻԳՐԱԶ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ ՎԷ ԲԸՐՕՄԷՍԼԷՐԻ 1876 ալաֆրանկա հոկտեմբեր 1 տէ չէքիլիպ, պիրինճի իդրամիէսի 200,000 ֆիորին տիր։

ՍԱԳՍՕՆԵԱՆԸՆ 90 ԸՆՃԸ ԲԻԱՆԴՕՍՈՒ

100,000 պիլէթտէն 50,000 ի գալանը։ Սեպտեմբեր հոկտեմբեր վէ նոյեմբեր այլարընտա չէքիլիպ, 500,000 վէ 300,000 վէ 200,000 վէ 150,000 վէ 100,000 վէ 50,000 վէ 30,000 մարք գալանըլար։